

Erika Miklóšová: ABSTRACT LANDSCAPES

PAUL CÉZANNE V JEDNOM zo svojich textov píše: „Čítať prírodu znamená vidieť ju pod závojom interpretácie vo farebných škvrnách, ktoré sa k sebe radia podľa zákona harmónie.“ Projekt Abstract landscapes predstavuje kombináciu dvoch predošlých konceptov Eriky Miklóšovej, ktorými sú zátišie s drapériami a plenérová maľba. Týmto projektom sa autorka snaží o ich posun a skríženie, o ich hybridizáciu a o zobrazenie, tzv. „nad-priestoru“ alebo o zobrazenie času v zátiší a v krajinomaľbe. Z histórie umenia sa čas, tzv. štvrtý rozmer, na maľbách zobrazoval často v modernizme. Nosnou líniou inštalácie Abstract landscapes je priestorová previazanosť 2D maľby a jej modelov. Dôležitými témami v tomto projekte sú citácie, reinterpretácie, vzťah učiteľa a žiaka, model a príroda, a to ako v jej divokej tak i v estetizovanej forme. Dôležitým prvkom je aj postavenie jednotlivca v spoločnosti a nadbytok jeho potrieb, ktorý vyúsťuje do konzumného kolapsu a s ním súvisiacej environmentálnej krízy. Autorka nastoľuje diskusiu nad témou recyklácie a doslova brodenia sa v prebytkoch toho, čo iným chýba. Oblečenie funguje ako charitatívna komodita ale zároveň hmota a motív.

Séria „Zátišie s drapériami“ zachytáva každodenné oblečenie autorkiných rodinných príslušníkov. Zobrazené oblečenie patrilo konkrétnym osobám a z toho plynú aj konkrétne spomienky autorky, ktoré si na základe ich prekreslenia uchováva „vo svojom“ osobnom archíve. Technika prevedenia je kombinácia akrylu a suchého pastelu. Suchý pastel je technika medzi maľbou a kresbou, viera sa do papiera rukou alebo handričkou, na konci procesu sa fixuje, aby kresba neopadala alebo sa nezošúchala. Pracuje sa s pigmentom, ktorý sa vrství cez seba. Je v tom istá mäkkosť podobne ako v drapérii a oblečení. Téma drapérií je rovnako variovateľná ako samotná drapéria. Jej uchopenie ani zobrazenie či prezentácia nie sú ľahké čím sa zaoberá aj dielo Ninfa moderna: Esej o spadlé draperii od Georges Didi-Huberman. Miklóšová aplikuje motív záhybov, spojených s drapériami nielen v reálnej inštalácii a na maľbách a kresbách ale aj v myšlienkových rovinách interpretácie. Kríži a ohýba kresby z predošlých plenérových rezidencií, ktoré prebehli v minulom roku v Egon Schiele art centrum v Českom Krumlove, v Strážkach, v Tatrách a gro pochádza najmä z rezidencie vo Freisingu z horného Bavorska v Nemecku.

Projekt vychádza z klasického prístupu, veľmi známeho z dejín umenia, konkrétne, z ranných školských štúdií každého výtvarníka, čo predstavuje

kreslenie podľa modelu. Okrem príjemných hodín výtvarnej výchovy chce však autorka otvoriť aj nie veľmi príjemné asociácie z hodín dejepisu. Tieto asociácie prichádzajú s výtvarníkmi ako Christian Boltanski či Anselm Kiefer, ktorí ľudské utrpenie pretavujú do meditatívnych polí z druhotne použitého materiálu, ktoré môžu evokovať násilné politické režimy z minulosti, z ktorých sa žiaľbohu odmietame poučiť. Paul Cézanne je charakterizovaný ako maliar zátiší, modely, ktoré premaľovával si odlieval. Tak mu predmety, konkrétne ovocie vydržalo dlhšie a nepodľahlo plesni, dokonca aj ľudia, keď mu sedeli modelom, dostávali inštrukcie sedieť nehybne ako „jablko“. Námety zátiší a krajinomaľieb, ku ktorým sa neustále spätne vracal v zjednodušenej verzii zobrazoval pomocou geometrických útvarov: kužel, valec, guľa. Bol jednoducho viac fascinovaný jablkom ako Madonou s dieťaťom. Tému zátišia vyzdvihol z okraja a priradil mu prvenstvo v žánrovej maľbe. Eriku Miklóšovú fascinujú nielen Cézannove maľby ale aj texty, a to z hľadiska ich nadčasovosti, je možné ich použiť v súčasných kontextoch umenia, práve v prístupe zobrazovania ako vnímal jednotlivé modely a v samotnom spôsobe videnia. Tieto texty sú pre ňu zároveň výborným učebným materiálom, ktorý jednak aplikuje v pedagogickej praxi a jednak vo svojej tvorbe.

Zátišie v maľbe, zdanlivo nezaujímavá téma, je ale veľmi tvarovateľná v jeho zobrazení. Zátišie je všade okolo nás, má rôznorodý charakter, dá sa stále inovovať nielen v technike maľby. Okrem maľieb autorka vystavuje aj modely - drapérie, ktoré pre diváka prezentuje spôsobom, ktorý vytvára akýsi všadeprítomný mäkký koberec. Medzi nimi sa nachádzajú aj modely (maľby krajinomaľieb), ktoré autorka pracným spôsobom prekresľovala na papier do ucelenej kompozície. Sú to pokrčené krajinomaľby, pôsobiace až kubisticky, či zdanlivým dojmom 3D objektu. Aj zobrazenie krajiny a jej následné krčenie môže byť ovplyvnené každodenným životom maliarky. Je možné ho vnímať autobiograficky. Na výstave sa do spoločnej konfrontácie dostávajú objekty/modely a ich štruktúry, plátna a samotné textílie s kresbami podľa odpozorovaného modelu v duchu slov Paula Cézanna: „Všetko je zhrnuté v tomto: mať zmyslové zážitky a čítať prírodu.“

Zuzana Janečková, kurátorka výstavy